

Cerkveni Glasbenik

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 5 kron,
za cerkve ljubljanske škofije 4 krone, za dijake 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Okrožnica prevz. g. dr. Antona Bonaventura Jegliča, knezoškofa ljubljanskega, o cerkveni glasbi.

Ljubljanski „Škofijski list“ je objavil v letošnji 4. štv. krasno in znamenito okrožnico ljubljanskega knezoškofa Antona Bonaventura o cerkveni glasbi, ki jo današnja štv. „C. Gl.“ prinaša cenjenim našim naročnikom kot prilogo¹⁾. Ta pomenljiva okrožnica naj od sedaj naprej poleg Pijevega Motu proprija določa smer vsemu našemu gibanju in delovanju na cerkvenoglasbenem polju, naj bo ogledalo, kamor naj se ogledujejo cerkveni pevovodje in njihovi zbori, naj bo prvo in glavno opirališče naše cerkvenoglasbene komisije in organistovskih nadzornikov.

„Enkrat za vselej izgini misel, kakor da je cerkveno petje pri svetih opravilih postranska stvar. Prvo mesto zavzema liturgija, drugo glasba, potem šele pridejo ostale umetnosti. Zatorej naj cerkveni predstojniki imajo posebno skrb za glasbo, naj podpirajo organista s svetom in gmotnimi sredstvi, naj bodrijo pevce in naj tej stroki posvete vso svojo pozornost.“ (Okrožnica, str. 12.)

Prezvzišenemu g. knezoškofu smo za prelepo navodilo glede cerkvene glasbe v ljubljanski škofiji od srca hvaležni in hočemo zastaviti vse svoje moči, da se bodo te odredbe tudi v resnici vestno izpolnjevale.

Reforma pevskega pouka po naših korih, semeniščih in drugih cerkvenih zavodih.

(Piše dr. Frančišek Kimovec.)

(Dalje.)

V to plitvo liturgično pojmovanje, v ta veliki propad liturgičnega petja je kot trombe glas mogočno zadonel, zabučal glas sv. Očeta Pija X., ki je izpregovoril odrešilno besedo, tako zaželjeno, ki so ji mnogi veliki duhovi n. pr. Proske, Witt, Gueranger, Dom Pothier in drugi že desetletja

¹⁾ Kdor bi želel imeti še kak iztis okrožnice, naj se obrne na naše upravnništvo. Cena 20 vinarjev.

pripravljali torišče; in z istega visokega obzornika kot njegov sveti prednik in veliki pevec, mojster in reformator Gregor Veliki — in ž njim celi krščanski stari in tudi srednji vek — motreč in ceneč cerkveno in zlasti duhovniško petje, je sv. Oče svojo besedo zapisal v motupropriju z dnevom 22. novembra 1903., kjer zahteva splošno povzdigo cerkvenega petja, prav posebno pa predpisuje, da se goji petje v bogoslovskih semeniščih v toliki meri, da bo duhovnikovo petje tudi s tehniškega stališča odgovarjalo zahtevam pevske umetnosti, kjer dalje hoče, da se ustanavljajo posebne pevske šole pri stolnicah in po cerkvenih zavodih sploh.

Te splošne predpise razlaga še podrobneje v „regolamentu“ (naredbi, predpisih) za cerkveno glasbo v lastni škofiji — v Rimu —; ta „regolamento“ z dnevom 2. februarja 1912. je po posebnem naročilu sv. Očeta izdal † kardinal Respighi,¹⁾ ki z vso strogostjo zahteva reformo cerkvene glasbe sploh, prav posebno pa se ozira na petje v bogoslovskih semeniščih, cerkvenih korih in po vseh cerkvenih zavodih — ne izvzemši ženskih²⁾ — dalje po katoliških ljudskih šolah, otroških zavetiščih itd., zahtevajoč temeljito reformo pa tudi sposobnih učiteljev, ki naj si pridobe solidnega znanja v višji cerkvenoglasbeni šoli, ki jo je on sam zlasti s pomočjo znanega P. De Santija v Rimu ustanovil.

Sv. Oče si je torej izbral isto pot, ki jo je nastopila tudi avstrijska pedagoška zveza za cilj si postavljajoč splošno reformo petja na ljudskih in srednjih šolah. Zakaj že v srednji in ljudski šoli, celo v domači hiši se mora reforma začeti, že starše bi bilo treba na to opozoriti, da po svojih močeh pomagajo pri glasbenem razvoju mladine. Seveda je treba za tako delo nove generacije, preden do tega pridemo, da bo tudi domača hiša mogla sodelovati. Toda če se enkrat v eni generaciji ustali tehnično pravilna izgovarjava, pravilna intonacija, pravilno nastavljanje glasu pri petju, se bo prihodnja generacija tega avtomatično priučila. Saj že zdaj opažamo nenavadno dejstvo, da čisto neizšolani pevci iz nekaterih krajev Ogrske in Hrvatske skoraj vsi (ki so v dotičnih krajih doma) ton lepo nastavljajo in imajo polnodoneč, krepak sonoren glas, ki ga z neko prirojeno lahkoto obvladujejo. To si morem razlagati le tako, da se otroci te tehnične spretnosti, ki si jo človek sicer le z velikim trudom in vztrajno vajo pridobi — da se je nauče nekako avtomatično s tistim otrokom lastnim nagonom posnemanja, ki je za vsako najfinejšo razliko — kar zlasti v govoru lahko opažamo — tako neizrečeno občutljiv.

1) Kardinal Respighi — rimski generalni vikar in posebni zaupnik sv. Očeta — si je za cerkveno glasbo že prej veliko zaslug pridobil, saj on je bil tisti, ki je preprečil, da se ni uvedla medicejska (regensburška) izdaja koral v Rimu, on je še pri Leonu XIII. provzročil znamenito — regensburžanom karseda neprijetno pismo („breve“) solesmeškemu benediktincem, on je bil tudi med njimi, ki so preprečili zopetno potrditev medicejske izdaje, potem ko je bil prvi privilegirani rok potekel.

2) Tako smo imeli zlasti za Rim nenavaden prizor, da so ob priliki občnega zbora splošnega italijanskega Cec. društva deklice v starosti 10 do 14 let iz nekega dekliškega sirotišča s svojim petjem, zlasti s krasnim predavanjem koral vse navzoče očarale; in ni bilo med njimi malo glasbenikov najboljšega slovesa.

Ker pa je duhovnik pogosto skoro v vseh rečeh ljudstvu učitelj, voditelj in izobraževalec, zato je treba že mladega bogoslovca na to opozoriti, da se pevski pouk, če naj bo res uspešen in naraven, že v otroških letih začene; in ker je — kot najbolj izobražen mož v občini — pogosto postavljen za krajnega šolskega nadzornika, je zanj gotovo tudi velike koristi in važnosti ne le s pedagoškega ampak tudi z dušnopastirskega stališča, da more tudi pevski pouk v pravo smer obrniti.

V ta namen je pa za vsakateri zavod, zlasti za najvišje: za bogoslovske seminarje, pred vsem potreben dober, izvežban učitelj petja, ki more mladim ljudem tudi po pevsko tehnični plati organ izlikati.

To pa ne le učitelj petja, kakršni se splošno vzgajajo za moderno petje, ampak njega naloga zahteva še marsikaj drugega, tako da si moremo misliti slučaj, da bi učitelj, ki je za moderno petje naravnost idealen, cerkvenim, zlasti še liturgičnim potrebam le v mali meri zadostoval; in če si ga mislim za bogoslovska semenišča, bi bila njegova usposobljenost le na glasovno tehnično plat omejena; za specifično duhovniško petje, za koral, ki ga je pred vsem treba gojiti, ki zahteva, da ga gojimo moderni glasbi ravno nasprotno — pač ne po glasovno tehnični — pač pa muzikalično ritmični strani. Saj je dovolj znano, da sicer najboljši glasbeniki, ki se lotijo koral na podlagi moderne glasbene izobrazbe, s koralom ne vedo kam, ali če poizkušajo iz koral kaj narediti, ponavadi dosežejo le neprijetno, pogosto grozno karikaturu, da je človeka kar strah pred njo, tako da na podlagi takega slabega izvajanja mnogi cerkveni pa tudi sploh glasbeni krogi, ki niso dovolj poučeni, koral ne marajo in se branijo tega kneza v glasbi, tega prvo- in edinorojenca, ki je obdarovan z najvišjimi predpraviciami in odet v veličastno, pa v klasičnem miru in veličastvu merjeno ljubkost in krasoto, ne marajo njega, ki izključuje vse, kar vznemirja, kar je umerjeno po čutnosti, kar teži po nizkih zemeljskih dobrinah, pot zapirajo in prezirljivo le kot z mašilom ravnajo ž njim, ki kot nobena druga vrsta glasbe z močjo prodira v nebesa in srca s toliko silo nagiba in jih s tako silo trga iz zemeljskih spon, kakor da pohaja z božjih in angelskih ust . . .

Zato mora biti učitelj petja — če ne že sam izboren pevec s krasnim organom — vsaj toliko tehnično izšolan, da more svojim učencem vsaj toliko pokazati, da se morejo vtopiti v bistvo koral, da morejo njega lepoto — če ne popolnoma pojmiti — vsaj slutiti, da morejo potem z boljšim glasovnim materialom obdarjeni pri službi božji resnično plemenito, popolno, svojemu visokemu poklicu in svojemu izmed vseh vernikov izbranemu stališču primerno peti in na tak način na celo verno občino močno vplivati ne le z ozirom na dušnopastirsko — kar pred vsem upoštevamo — ampak tudi z ozirom na splošno povzdigo pevske izobrazbe.

Pri pouku mora učence pred vsem navaditi pravilnega govora, da se nauče lepega, polno, jasno donečega govora, dobrega, jasnega, razumljivega, v daljavo segajočega izgovarjanja, da si pridobe gibek organ, ki takorekoč avtomatično reagira na vsako notranje genotje, na vsako

čuvstvo. V ta namen mora učence mnogo vaditi v govoru, da bodoči govorniki, učitelji, kateheti, izpovedniki (ki je njih služba zlasti zaradi tihega govorjenja zelo naporna) najdejo pravi, dobro oprti ton v govoru in tako z malim trudom več dosežejo nego drugi neizobraženi z največjim.

Od take govorniške predizobrazbe zavisi v marsičem tudi pravilno petje. Zato mora pred vsem skrbeti za lepo, čisto vokalizacijo, truditi se mora mnogo za dobro, kratko precizno izgovarjanje soglasnikov,¹⁾ da si učenci s takimi vajami pridobe naravno modulacijo glasu.

(Dalje prih.)

Tradicionalna psalmodija.

(Fr. Ferjančič.)

(Dalje.)

Oglejmo si sedaj posamezne psalmove tone!

Ker naše tiskarne nimajo tipov za natiskovanje tradicionalnega koralna, moramo se zadovoljiti s transpozicijo. Transponirati pa hočem vse psalmove tone v isti legi, kakor so v koralnih knjigah. V praksi seveda bo treba marsikateri psalmovi ton nižje intonirati, da dobimo dominantno „a“, včasih pa tudi višje, kakor n. pr. pri drugem psalmovem tonu. Za zgled hočem pri posameznih psalmovih tonih rabiti prvo vrstico prvega psalma, kakor jo ima tudi vatikansko navodilo „Cantorinus“; pripravna je zlasti zaradi tega, ker pride v njej tudi flexa na vrsto. Zaradi vaje bom privedjal še peto vrstico 111. psalma ter po potrebi še kako drugo besedilo.

Prvi psalmovi ton.

I. D

Be-á - tus vir, qui non á - bi - it in con - sí - li - o im - pi - ó - rum, †
Ju - cún - dus ho - mo qui mi - se - ré - tur et cóm - mo - dat, †

et in vi - a pec - ca - tó - rum non ste - tit:* et in cá - the -
di - spo - net ser - mó - nes su - os in ju - di - ci - o:* qui - a in ae -

dra pe - sti - lén - ti - ae non se - dit.
tér - num non com - mo - vé - bi - tur.

¹⁾ Seveda je v slovenščini za enkrat še dovolj težav, ker nimamo enotne izgovarjave, saj še enotne pisave nismo doslej dosegli. Taka enotna izgovarjava bi bila pač največje važnosti za enotni govorniški in pevski pouk; za vse šole, za gledališče itd. Kdove ali tega kedaj učakamo?

Poleg te diferencije ima prvi ton še devet drugih diferencij, in sicer:

D ad libitum. 2 1

g 2 1

D₂

g₂

f

g₃

pestilénti - ae non se - dit.
non com-mo - vé - bi - tur.

pestilénti - ae non se - dit.
non com-mo - vé - bi - tur.

a 2 1

a₂

a₃

pestilénti - ae non se - dit.
non com-mo - vé - bi - tur.

Diferencija g₂ se lahko vselej „ad libitum“ zamenja z diferencijo g, kakor tudi diferencija a₃ z diferencijo a₂.

V mediceskem koralu smo razločevali slovesni in priprosti način prvega psalmovega tona; sedaj pa imamo en sam način, ki je sicer priprostejši, a za psaliranje mnogo prikladnejši, kajti brez dvoma se po sedanjem načinu poje mnogo lažje in gladkeje. Diferencij pa ima prvi psalmovi ton sedaj ravno še enkrat toliko, kot preje.

Initium se pri prvem tonu vselej postavi tako, da pride na prvi zlog ena nota, na drugi zlog pa skupina dveh not, tako imenovani „podatus“. Srednja kadenca obsega dva akcenta brez kake pripravljalne note, sklepna kadenca pa en akcent in dve pripravljalni noti, ki sta v zgoraj navedenih zgledih zaznamovani s številkami. Kdor si hoče torej pravilno zaznamovati kadenca prvega tona, naj v vsaki vrstici pred zvezdico poišče predzadnji poudarjeni zlog ter ga podčrta, ker na tem zlogu se prične srednja kadenca; ob koncu vsake vrstice pa naj poišče zadnji poudarjeni zlog, potem pa naj vzame še dva zloga prej zaradi dveh pripravljalnih not ter naj prvega izmed teh dveh zlogov, ki je zgoraj zaznamovan s številko 2, podčrta; tamkaj namreč se prične sklepna kadenca. Po tem pravilu si lahko vsakdo sam zaznamuje kadenca s popolno gotovostjo. Prezreti se kajpada pri tem ne sme tudi postrankih akcentov, ki imajo — kakor sem

že omenil — v psalmodiji isto veljavo, kakor glavni. N. pr. pri srednji kadenci:

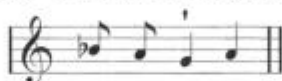
Altissi - mi vo - cá - be - ris.
cápi - tà dra - có - nis.
in Dómi - nò gau - dé - bo.

Ali pri sklepni kadenci:

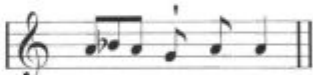

ante luciferum gé - nu - i te.
loquebar pa - cem dè te.
vi - ví - fi - cà me.

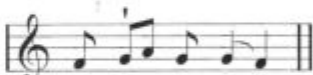
Ako je kaka psalmova vrstica zelo kratka, se — kakor sem že omenil — tudi melodija okrajša, n. pr. pri srednji kadenci:

Bo - nus es tu.

Besedilo „qui facit haec“ se proizvaja tako:

qui fa - cit haec.

Ali okrajšana melodija pri sklepni kadenci:

et tí - mu - i.
et sál - va me.

Sedaj pa nekaj praktičnih opazk, ki po večini ne veljajo le za prvi psalmovi ton, temveč za vse tone.

Greši se mnogokrat že takoj pri intonaciji („initium“) na ta način, da se prva nota preveč vleče. Pozor na to, da so vse tri note intonacije enako kratke osminke.

Torej ne pričeti tako:

Be - á - tus vir,

temveč tako:

Be - á - tus vir,

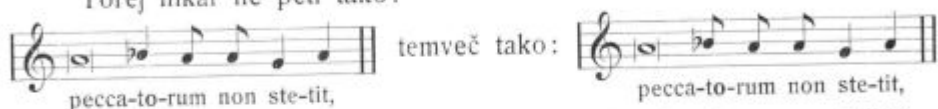
Še več pa se greši na dominantni s tem, da se čez nekatere zloge preveč hiti, druge pa preveč podaljša. Pozor na to, da stojé nad posameznimi zlogi enake osminke, ki se morajo približno tudi enako dolgo držati. Le tamkaj, kjer so četrтинke, naj se nekoliko zategne, pa nikar preveč, komaj še enkrat tako dolgo, kakor se na dominantni recitativno pojó posamezne osminke. V tem oziru se pevec lahko samega sebe nadzoruje na ta način, da pri pevanju posameznih osmink na dominantni s prstom tolče po klopi ali mizi, ter pri četrтинki zategne približno za dva taka kratka udarča.

Paziti je treba tudi na to, da se posamezni zlogi jasno in določno izgovarjajo. Napačno bi bilo n. pr. ako bi kdo v zgoraj navedenem zgledu pel: in con-sí-li-o; temveč peti mora: in con-si-li-o; ravno tako: in ju-di-ci-o, Fi-li-o i. t. d.

Naj je vrstica dolga ali kratka, peti moramo enakomerno v istem „tempo“, ne da bi sedaj prehitevali, sedaj zopet brez potrebe zategovali.

Zoper tradicionalno psalmodijo se greši veliko tudi pri srednji in sklepni kadenci na ta način, da mnogi zategujejo že v začetku kadence, namesto da bi zategnili le zadnji motiv, ki je označen s četrtnkami.

Torej nikar ne peti tako:

Gledé zategovanja velja sploh pravilo, da ako je spev silabičen, t. j. ako pridejo na posamezne zloge posamezne note, se začne zategovati na zadnjem poudarku. Ako je pa na zadnjem zlogu kaka nevma ali skupina not, ne smemo ritardirati že na zadnjem poudarku, temveč se zategne samo ona skupina na zadnjem zlogu.

V zgledih, ki jih bom tu navajal, bodo vsa ona mesta, ki jih je treba zategniti, zaznamovana s četrtnkami. Kjer vidiš torej osminke, poj enakomerno in brez vsakega zategovanja. Sploh je treba psalirati precej živahno in se varovati vsake dolgočasne počasnosti.

Kakšne so pa pavze v psalmodiji?

Pri flexi se napravi le kratek oddihljaj; pri zvezdici sredi psalmove vrstice pa mora pavza trajati tako dolgo, kolikor časa je trajal motiv od zadnjega poudarjenega zloga dalje. N. pr.:

Benediktinci se ravnajo po pravilu, da se pri zvezdici pavzira toliko časa, kolikor bi ga bilo treba, da bi se v istem „tempo“, kakor se na dominantni recitativno pojó posamezni zlogi, zapelo lahko besedici „Ave Maria“. To pa da približno enako pavzo, kakor jo vdobimo tudi po gorenjem načinu.

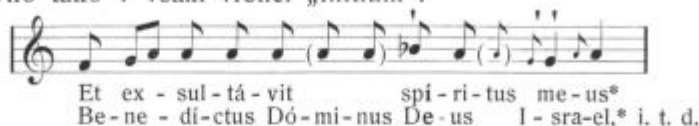
Ob koncu posameznih vrstic pa je pavza lahko krajša; ni treba namreč tako dolgega oddihljaja, kakor na sredi vrstice, ker poje naslednjo vrstico nasprotni kor in med njega pevanjem ima prvi kor dovolj časa za oddihljaj. Ako traja torej pavza sredi vrstice dve četrtnki, zadostuje ob koncu vrstice, kakor tudi med antifono in psalmom, pavza ene četrtnke. Po naših krajih se v tem oziru ne ravna pravilno; zlasti pavza sredi vrstice je vobče mnogo prekratka.

„Magnificat“ po prvem psalmovem tonu ima isto intonacijo, kakor sicer psalm. V prvi vrstici odpade srednja kadenca zaradi prekratkega

besedila; nadaljne vrstice imajo vse „initium“ ter običajne pravilne kadence. N. pr. I. f:

Nadaljne vrstice se pojô po navadnem načinu, kakor tudi „Benedictus“, ki ima ravno tako v vsaki vrstici „initium“.

Tudi Magnificat in Benedictus imata razne diferencije, kakor psalmi. Ta dva kantika sama pa imata še slovesnejši napev z bogatejšo srednjo kadenco za večje praznike. Intonacija prve vrstice v kantiku Magnificat je običajna. Nadaljne vrstice v tem kantiku, kakor tudi vse vrstice v Benedictus-u, imajo pa to-le srednjo kadenco:

Druga polovica vsake vrstice se poje tako, kakor sicer v psalmih.
(Dalje prih.)

Cerkveni koncert v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Za stolnim Cecilijinem društvom, ki prireja zadnja leta redne letne koncerte v stolnici, so se pričela oglašati tudi druga Cecilijina društva oz. cerkveni kori: kamniški s cerkvenim koncertom 10. sept. 1913, brezjanski s cerkvenim koncertom 2. okt. 1913 in sedaj frančiškanski v Ljubljani s cerkvenim koncertom 11. marca 1914. To je lep in veselje vzbujajoč pojav med Slovenci, ki ne sme zamreti po preteku nekaj let. Nikakor ne. Pač pa naj se cerkveni koncerti pri nas vedno krepkejše in bujnejše razvijajo, naj dvigajo in izpopolnjujejo našo cerkvenoglasbeno umetnost, naj glasno govore svetu, da je cerkev še vedno prva in resnična pospeševaljica umetnosti, naj blaže in plemenitijo naše ljudstvo, naj bodo — zlasti v mestih — privlačna moč za mlačne, zaspane in malobrižne katoličane, da jih — če mogoče — vsaj te prireditve privabijo v cerkev, da slišijo vsaj ob teh prilikah kaj svetega in božjega, da jih prešine in pretrese sveti tekst, da jim ob zvokih svete glasbe postane mrzlo srce zopet gorko in pripravljeno za milosti svetega Duha. V to naj služijo in tudi hočejo služiti naši cerkveni koncerti, nikakor pa naj se od nikogar — torej tudi od cenjenih gg. kritikov v naših dnevnikih — ne smatrajo kot nekako izkazovanje, kaj vse znamo, kako visoko smo se že povzpeli itd. Izkazovanje in bahanje ni nikjer umestno, v cerkvi bi bilo pa še najmanj. Te vrste tolmačenje naših cerkvenih koncertov odklanjamo potemtakem enkrat za vselej.

Cerkveni koncert v frančiškanski cerkvi v Ljubljani je nudil izredno izbran spored najboljših, najdostojnejših in vseskoz modernih skladb. Kot prva skladba se je izvajala E. Hochreiterjeva, za koncert zložena „Salve Regina“, mešani zbor z orglami. Od g. Hochreiterja, ki velja danes za enega izmed najmodernejših skladateljev, je bilo pričakovati, da bo tudi njegova „Salve Regina“ kar moč moderna. In tako je bilo zares. Je pa vkljub temu skladba tako pristno cerkvena, tako pobožno občutena, da si bolj cerkvene in občutene ne moremo želeti. Skladba je napravila globok vtis; napravila bi ga pa sigurno še večjega, da ni sama kot taka malo preveč razkosana in da se ni izvajala malo temperamentnejše. Krasna sta bila Kyrie in Gloria iz Rheinbergerjeve slavnoznane velike C-dur maše za mešani zbor, orkester in orgle. Rheinberger slovi danes kot eden najboljših skladateljev novejšje dobe (umrl l. 1901. kot nadzornik kraljeve glasbene šole in dvorni kapelnik v Monakovem). O njegovi C-dur maši, od katere sta se — kakor rečeno — pri frančiškanskem koncertu izvajala Kyrie in Gloria, se je pred kratkim nekdo prav umestno izrazil, da ima vse vrline klasikov, a se ogiblje njihovih hib. V tej maši se družita vzoren vokalni stavek z blestečo orkestracijo; tekst je liturgično popoln. Kyrie je neizrečeno blag, vseskoz miren, proseč, precej na dolgo in umetno raztegnjen; Gloria preprosta in primeroma kratka, mogočno učinkuje s sklepno fugo, zanimivo zlasti po tem, ker prinese drugi glas takoj v prvem delu fuge, takozvani ekspoziciji kot odgovor: obrat teme. Oba ta dva stavka sta se izvedla zelo fino in eksaktno; še posebej omenjam izborno decrescendiranje v Kyrie kakor tudi sigurno nastopanje posameznih glasov pri fugi v Gloria. Engelhartova pesem „Brezmadežna“ za zbor in orgle je čedna skladba bolj lahkega sloga. Skladatelj uporablja najprej dvoglasni ženski zbor, potem pa pridruži temu zboru še štiriglasni moški zbor, tako da je skladba v drugi polovici šesteroglasna. Engelhart je sploh prijatelj takih skladb, ki pa niso vselej praktične zlasti za šibkejše zборе ne. V moškem zboru gori omenjene pesmi je uporabljen znani ljudski napev: O sanctissima. Pri izvajanju te pesmi je moški zbor parkrat motil celotno harmonijo. Rheinbergerjev „Passionsgesang“ za mešani zbor in orgle se mi je zdel za postni čas jako primerna skladba. Kako različni so okusi, se je posebno jasno videlo pri tej skladbi. Enim je n. pr. ta skladba med vsemi točkami sporeda najbolj ugajala, drugi zopet so mnenja, da bi bila lahko izostala. Resnici na ljubo moram konstatirati, da je ta skladba duhovito zložena in je glasba besedilu o Kristusovem trpljenju popolnoma primerna; nežnoliričnim mestom slede izrazito dramatični momenti, prvotni žalobni c-mol se pri sklepu skladbe, kjer je govor o zmagi križa, umakne jasnemu, radujočemu se C-duru. Pogrešali pa smo pri tej skladbi teksta in to je bil poglavitni vzrok, da so se ob nji mnogi dolgočasili. Vsem udeležencem koncerta je brezdvomno ugajal P. H. Sattnerjev samospev „Kdo je ta“ iz oratorija „Vnebovzetje B. D. M.“ za tenorsolo in orkester. P. Hugolin je ta lepi in učinkujoči samospev za to priliko nanovo inštrumentiral ter ga v toliko za-

okrožil, da je mogoče izvajati tudi samega. Pri cerkvenem koncertu je pel tenorsolo g. profesor Adolf Robida, večletni član frančiškanskega cerkvenega zbora. G. profesor ima lepe pevske zmožnosti, krepak in simpatičen organ, dokaj velik obseg, zlasti višino obvlada z lahkoto. Seveda se mu bo treba za solistovske nastope še v marsičem izpopolniti, zlasti v egalizaciji glasu vobče in v kompaktnosti tona še posebej, vendar je treba njegov nastop pri cerkvenem koncertu — kljub omenjenim tehničnim hibam in nekoliko indispoziciji — imenovati časten. Griesbacherjev rezponzorij „Tristis est anima mea“ za mešani zbor se je pel a capella. V začetku mirni stavek — pel se je prav primerno le polglasno (*sotto voce*) — preide polagoma v bogato polifonijo in naraste do pretresljivih mest. Skladba je zelo učinkovala. Basi so pri tej skladbi napravili par pogreškov: distonirali enkrat v prvih taktih precej slišno in pozneje enkrat premalo točno vstopili; morda so bili tudi malo krivi že omenjenega grdoglasja v Engelhartovi pesmi. Vendar se mi kljub tem pregreškom ne zdi umestno, morda celo nekoliko krivično prijemati base tako trdo in jim naštevati cele litanije grehov, kot je to storil „Slovenčev“ kritik g. B. Toliko graje, kot jo je basom na hrbet nakopičil ta kritik, dotični pevci gotovo ne zaslužijo; saj so vobče svoje partije zlasti v Rheinbergerjevi maši in v Jos. B. Foersterjevem „Stabat Mater“ dobro in lepo izvedli. Ob tej priliki si dovoljujem pristaviti še to, da nikakor ne gre člane naših cerkvenih zborov, naj so že ti ali oni, ocenjevati s tisto strogostjo, ki je na mestu pri ocenjevanju pevcev po poklicu. Saj se naši cerkveni zbori kakor znano rekrutirajo povečini iz pevskih diletantov in moramo dandanes biti veseli, če sploh dobimo zadostnega pevskega materiala, danes, ko si vsak in vsaka sicer šteje v čast sodelovati pri slavnem pevskem društvu, pri slavnem prosvetnem društvu in sploh pri raznih izvencerkvenih prireditvah, ko pa je na drugi strani tako malo vneme za čast božjo, ko za cerkev pevcev in pevk težko dobiš, pevcev — zlasti po mestih — celo za denar težko. Pri takih okoliščinah nam pretirana in uničujoča kritika lahko pobere še tisto peščico pevcev in pevk, ki jih — hvala Bogu — še imamo.

Poglavitna skladba frančiškanskega cerkvenega koncerta je bila „Stabat Mater“, ki ga je za zборе, orkester in orgle zložil profesor novega dunajskega konservatorija Jos. B. Foerster, sin Josipa Foersterja, bivšega stolnega kapelnika v Pragi in nečak našega cerkvenoglasbenega starosta Antona Foersterja. „Stabat Mater“ je odlična skladba izrednih lepot. Istina je, kar piše o njej „Musica sacra“: „Stabat Mater“ se poslužuje preprostih kontrapunktičnih sredstev, ogiblje se blestečih efektov, zategadelj se popolnoma in docela prilagodi besedilu in ravno stem najgloblje učinkuje“. Teme so preproste, menjavajo se navadno v posameznih glasovih, nastopajo semtertje imitatorično v dvo- in triglasju, vse štiri glasove pa skladatelj uporablja le redkokrat. Cela skladba se mi zdi kot ena sama nepretrgana, globokoverna meditacija o Žalostni Materi božji. Skladatelj takorekoč venomer joka z Marijo pod križem in nas živo pretresa s čudovitimi, udane žalosti prepojenimi harmonijami. Težko je reči, kateri

oddelki so lepši, ker je neizrečeno lepo vse. Težka skladba se je izvedla mojstersko, zbor kakor tudi orkerster pešpolka štv. 27 sta se izvrstno držala. Orgelsko spremljanje je pri „Stabat Mater“ in še pri nekaterih drugih skladbah prav spretno oskrbel g. glasbeni ravnatelj filharmoničnega društva Rudolf pl. Weis-Ostborn. Glavno zaslugo za prireditev lepo uspelega koncerta ima seveda vodja frančiškanskega kora, g. P. Hugolin Sattner, ki nam bo — če Bog da — napravil gotovo še večkrat enak užitek. Svetoval bi pa za v bodoče, naj se ob takih prilikah privzame v spored tudi nekaj orgelskih skladb, da bo več razlike in da slišimo tudi ta prvi cerkveni instrument v vsej njegovi mogočnosti in raznobarvenosti.

Stanko Premrl.

Spomini na Zader.

(Piše organist Anton Grum.)

(Dalje.)

Popoldne sva si ogledala še razne mestno dele; sadni, zelenjavni in ribji trg, Danubijevo ladjedelnico, kjer se baš sedaj gradi naš dreadnought, novo kopaljšče, mestno hišo, neštete banke in druge zavode, dalje od zunaj židovski tempelj, ki je impozantna zgradba itd. Na Reki je vse živahno kakor v kakem velikem mestu, nepredorna množica ljudstva se peha sem ter tje, vmes ropočejo vozovi, električna železnica tvori živahen promet, v pristanišču pa je videti celo morje parnikov in jadernic. Med temi je največ parnikov družbe „Ungaro-Croata“, ki vzdržujejo redni promet z dalmatinsko obalo, pa tudi v druge kraje sveta vozijo njeni parniki, ki so dosti udobni. Topot je bil največji parnik v luki z imenom „Livernia“, ki vozi v Ameriko in je imel napis na mostiču v ogrskem jeziku „Cunard Magyar Amerikai Vonal“. Parnik je bil dolg 270 korakov in je namenjen za one potnike iz Ogrske in Hrvatske, ki se nameravajo podati za kruhom v Ameriko.

Ravno tega dne se je pripeljal na Reko preč. gospod Stanko Premrl, regenschori ljubljanske stolnice, ki se je oglasil tudi pri gosp. Vidrihu, kar je njega in mene zelo razveselilo. Po kratkem a prijetnem razgovoru se je žal gospod Premrl poslovil od naše družbe in se napotil na Trsat. Pa tudi meni je čas potekal, ker sem imel še ta večer oditi s parnikom v Zader. Poslovim se torej od gosp. kolega Vidriha in njegove postrežljive gospe soproge in grem k parniku.

Ob pol desetih zvečer se vkreava s sinom na parniku „Brasso“, ki je last ogrsko-hrvatske parobrodne družbe. Noč je bila tiha in morje gladko kot zrcalo. Vsled tega je bila tudi vožnja zelo prijetna in niti valovanja v kvarnerskem zalivu nisem čutil, tako dobro sem spal, dasiravno zaliv Kvarnero in Kvarnerolo nikdar nista tako mirna, da bi se ladja ne gugala, kadar mimo plove. Peljali smo se mimo otoka Raba (Arbe), Malega Lošinja (Lussinpiccolo), a obstali nismo nikjer. Ko se zjutraj prebudim — bila je ura 5 — se nehote domislim na neko znano mi pesmico, ki jo je spesnila — če se ne motim — prečastita mati E., in koje zadnje vrstice se glase tako-le:

Brez morske bolezni
In v bratski ljubezni
Prepluli smo srečno moriaški kanal.

Bog živi Te, brate,
Daj dneve Ti zlate!
To željo prinesemo z rodnih Ti tal.

Med tem premišljanjem zapazim z daleka belo zidovje glavnega dalmatinskega mesta Zadra, izmed kojega štrli 76 metrov visoki zvonik stolne cerkve. Solnce razsvetljuje kršno dalmatinsko obrežje, iznad kojega se razločujejo okrogli, a docela goli griči sive boje, na levi strani v ozadju pa mogočno gorovje Velebit, ki meji in loči Dalmacijo od Hrvatske. Ladja drči mirno po gladki morski površini kot lastavica ter pušča za seboj peneče valove, ki so podobni s plugom razorani brazdi. Nad ladjo pa krožijo beli galebi, ki čivkajo in se od časa do časa spuščajo in sedajo na vodo, iščeč si živeža in odpadkov, ki jih ladjini kuhar meče v morje. Okoli nas se vsak hip spreminja pokrajina. Sedaj na levi, sedaj na desni strani se prikazujejo novi otoki večji in manjši, po večini neobljudeni, na katerih razun kamena ne raste ničesar in zato se ne bi mogel razen ribičev nihče preživljati. Dasi-ravno je Dalmacija v obče skalovita, vendar je zemlja, kolikor je je, zelo rodovitna ter izvrstno uspeva vinska trta, tobak, pa tudi zelenjava in osobito lepo se razvijajo palme ter ciprese, ki že v okolici Zadra dosežejo visokost naših najvišjih dreves, ter vsakovrstno južno sadno drevje. Pravijo, da je do pred kratkim celo na otoku Rabu, ki leži dokaj višje na severu nego Zader, vsako leto rodila dateljeva palma datelje, dokler je ni pred letom podrl in zlomil vihar.

Bližje in bližje prihajamo Zadru. Okoli naše ladje se giblje vse polno jadrnic z odprtimi jadri — v njih so ribiči, ki ribarijo na globokem morju, kjer so večje ribe, ter z njimi zakladajo Zadrčane. Na vzhodu se opazijo visoki vrhovi Dinarskih planin, ki je največje dalmatinsko gorovje, na zapadu pa pustivši za hrbtom otočje Selve, Ulbo, Premudo, Isto in Meledo, otok Lungo (Grosso), ki tvori paralelno s polotokom, na katerem stoji Zader, dolg kanal.

Stroji na ladji ne ropočejo več, tiho kakor čoln plujemo h kraju v Zadrski zaliv na staro obalo (Riva vecchia), kjer se je zbralo že vse polno ljudi, ki prihajajo redno k vsakemu parniku deloma iz radovednosti, deloma da pozdravijo znance. Med njimi je veliko postreščekov in takozvanih „fakinov“, ki planejo na ladjo in se pulijo med seboj za kovčke tujecev. Vse kriči v laščini, dasi zna malone vsakdo hrvatski, katerega jezika se poslužujejo šele takrat, ko vidijo, da tujec ne ume ali pa noče govoriti italijanski.

Hvala Bogu! Zopet smo na suhi zemlji! Vstopimo v Zader skozi mestna vrata Porta di San Grisogono. Ulice so ozke, a zelo čiste, kar se v primorskih mestih ravno ne vidi vsak dan. Vse so tlakovane z belim kamenom. Po teh ulicah ne vozi noben voz, izvzemši na Calle Largo (Široka ulica) in Piazza dei Signori (Gosposki trg). Napisa ni videti niti enega v hrvatskem jeziku, ker je občina še v laških rokah — najbrže samo še do prihodnjih volitev. Tudi nad trgovinami, katerih je več nego hiš, se blesti le malo hrvatskih napisov. Vidi se, da je prebivalstvo poitalijančeno, ker čistega laškega imena ne najdeš izlepa, pač pa renegati pišejo svoja pristna

slovanska imena sledeče: Bulich, Trepalovich, Doicich, itd. (Ch se izgovori kot naš č).

Tu se vidijo krasne, z zlatom bogato obšite narodne noše krepkih in mišičastih Dalmatincev z zagorclimi obrazi. Vsi so visoke rasti; obuti v opanke stopajo tiho po mestnem tlaku. Tudi seljakinje (kmetice) so oblečene v pisane narodne noše. Vidijo se vse barve, najbolj prevladuje rdeča. Obleka je volnena, perilo iz domačega platna. Ženske predejo med potoma volno na motovilo, ki ga nosijo za pasom; na hrbtu pa imajo težke tovore. Še težje obloženi so osli in mule, ki iz bližnje okolice donašajo v mesto drva, oglje, vino, olje itd. Konj je jako malo videti, pa še ti so mršavi, ker jim primanjkuje dobre krme.

Pojdimo na Zeleni trg (Piazza dell' Erbe), v bližini nove obale (Riva nuova). Tu se šteka ves Zader. Na tem trgu se dobi vse, kar se potrebuje za vsakdanjo hrano. Tudi mesarji prodajajo ob strani meso vsake vrste kakor pri nas, samo ceneje je. V poletnem času igrajo po južnih mestih melone veliko vlogo; tudi v Zadru vidiš po tleh cele skladnice teh sladkih buč, s katerimi si domačini gase žejo. Tujec si pa raje privoščiči kozarec vina z vodo. Vino je pristno, neprimerno boljše nego pri nas, pa tudi ceneje. Povprek stane liter 56 vinarjev. Belo je par vinarjev dražje. Pivo pa je slabše in dražje nego pri nas. Kruh ima isto ceno kot drugod; zemelj pa ni videti, ker jih nadomeščajo bige. (Dalje prih.)

Orgle v Biljani na Primorskem.

V župnijski cerkvi v Biljani na Primorskem je postavila tvrdka Brata Zupan, orglarja v Kamnigorici, nove orgle (opus 125) z 17 pojočimi spremeni po naslednji dispoziciji:

I. manual.

Klavijaturni obseg 56 tipk, C-g; tonovi obseg C-g.

1. Principal 8'	. . . . .	6 lesenih,	62 cinastih piščali.
2. Bordun 16'	. . . . .	32 "	36 " "
3. Gamba 8'	. . . . .	12 cink.,	56 " "
4. Rohrflöte 8'	. . . . .	12 lesenih,	56 " "
5. Gemshorn 4'	. . . . .	12 cink.,	56 " "
6. Oktava 4'	. . . . .	68 "	" "
7. Mikstura 2 ² / ₃ , 3-4	. . . . .	212 "	" "

II. manual.

8. Geigenprinzipal 8'	. . . . .	12 lesenih,	56 cinastih piščali.
9. Flute harmonique 8'	. . . . .	12 "	44 " 12 cink. piščali.
10. Aeoline 8'	. . . . .	56 "	12 " "
11. Violine (ex 10.) 4'	. . . . .		
12. Viox celeste 8' od 2. C	. . . . .	56 "	

Pedal.

13. Subbass 16'	. . . . .	27 lesenih piščali
14. Violonbass 8'	. . . . .	27 " "
15. Cellobass 8', kombiniran iz gambe.		

16. Lieblich Bass 16', kombiniran iz borduna.
 17. Borduna 8', kombiniran iz subbassa.

Zveze:

Manualna II. ad I.,	Superoktavna k I. in II.,
Pedalna ad I. in II.,	Suboktavna II. na I.,
4 zbiralniki,	Auslöser.
Pedalni avtomat,	

Načrt za omaro je napravil v baročnem slogu mojstrov nečak arhitekt Ivan Zupan. Omaro je bilo treba tako napraviti, da pada svitloba od zadnjega okna skozi orgle na igralnik in da ne izgubi svitlobe umetniška slikarija na stropu cerkve. Pri kolavdaciji se je konstatiralo, da so orgle izpeljane natanko po dispoziciji, zboljšani od P. Hugolina Sattnerja. Materijal je, kakor navadno pri firmi Brata Zupan, ves soliden in brezhiben. Intonacija izborna in v to pri posamičnih registrih in pa pri skupnem vtisu. Meh zadržuje tudi pri plenoigri z kolikor moči polnimi akordi. Meh sestoji iz magacina in dveh sesalk, konstruiran je brez gibov (Falten), piston plava prosto v svojem koritu ter se nič ne drgne ob stene. Mere se popolnoma strinjajo z normalnimi. Mesto navadnih registrov so takoimenovane „Kipptasten“, ki so prav priročno in pregledno razvrščene nad klavijaturo. Pomožne poteze so jako praktične. Glede cene pa lahko rečemo, da je toliko ugodna, da je mogoča samo pri tvrdki, ki sama vse doma izdeluje z malimi režijskimi stroški, druga tvrdka bi za ceno 5600 K orgle z to dispozicijo težko postavila. Cerkvi je k takim orglam le čestitati.

Biljana, dne 15. januarja 1914.

J. Kokošar, P. Aleksander Vavpotič, Vinko Vodopivec.

Organistovske zadeve.

V podporno društvo organistov in pevovodij s sedežem v Ljubljani sta bila pri seji 11. marca 1913 sprejeta: g. Anton Bratovž, organist v Št. Vidu pri Vipavi, in g. Alojzij Juvan, organist na Vačah.

Duhovne vaje za organiste ljubljanske škofije so se iz tehtnih razlogov preložile na poletje. Priredile se bodo skoro gotovo meseca julija v Marijanišču, kjer bodo imeli organisti tudi obenem skupno stanovanje in hrano. Natančneje bomo o stvari seveda še poročali. Izražamo pa že sedaj željo, naj bi se duhovnih vaj udeležilo prav veliko število naših organistov.

Prihodnji organistovski sestanek bo v Novem mestu, a ne 22. aprila, kot se je sklenilo pri zadnji seji org. društva, ker se bo ravno isti dan izvajala v Ljubljani P. Hugolin Sattnerjeva najnovejša velika skladba „Oljki“, ki so jo šele zadnji čas prestavili na ta termin. Drug primeren dan za prireditve sestanka bo določil odbor v prihodnji seji.

Članom org. podp. društva, ki še niso plačali članarine za l. 1913, so se razposlali opomini. Opozarjamo jih na to tudi na tem mestu, naj store svojo dolžnost v korist skupni stvari.

G. organist Martin Zupet, ki je bil zadnjo celo zimo brez službe in dobil v tem času od podp. društva dvakrat denarno podporo, je nastopil novo službo v Zgoniku, P. Prosek pri Trstu.

Dopisi.

Iz Idrije. — V župnijskem arhivu sem dobil proračun za cerkvene dohodke in stroške leta 1812, ko so Francozi gospodovali v Idriji. Več glasbenikov me je nagovarjalo naj to objavim v našem strokovnem listu v originalu in prestavi, da se otme po-

zabljivosti. Tudi je sedaj približno stoletnica, in kaže, koliko se je takrat storilo za cerkveno petje in godbo. Na pergamentni poli se lahko čita:

Mines d' Idria.
Exercice 1812 Cutte No. 56.
Ordre des trois Toisons d' Or.
a'la Direction Generale des Mines
d' Idria.

J'ai l'honneur de soumettre un Tableau approximatif des Recettes et des Dépenses, pour l'Exercice courant, dont les valeurs presummées consistent, savoir:

Recettes :

1. La Retenue à Faire aux Mineurs sur la Littera de 5442 quintaux de Mercure Fabriqué en 1°11 à 6 Kreutzer par Cent	fl. 544:52
2. Idem d'une denrée journalière sur les gages des buche-rons	„ 45:59
3. des non attachés a'l Etablissement	„ 50—
4. pour sonnage à peupres	„ 50—
5. de l'evouement des Cierges et leur Vente pour Enterrement	„ 30—
Total des Recettes	fl. 720:11

Depenses Fixes.

2 Quinteaux de Cierges à 1 Fl. 10 Kr. la livre	fl. 233:20
9 livres d'Idem jaune à 1 Fl. la livre	„ 9—
Pour entretien des seminaires	„ 1:30
Directoire ou Alemanac de l'Eglise	„ 1—
Pour le St. huile	„ 4—
Traitement des deux Marguilliers	„ 14—
Aux six garçons desservants	„ 18—
dépenses aux deux Processions	„ 9:05
12 livres d'encent	„ 24—
Depenses imprevis	„ 15—
Total des depenses fixes	fl. 328:55

Depenses

pour les quelles j'ose demander l'autorisation:

à Paumann, Chanteur	fl. 50—
à la Merlack, Chanteuse	„ 30—
à Pauchinger, Chanteur	„ 20—
à Schöpf, toucheur d'orgue	„ 20—

Idrijski rudnik.
Upravno leto 1812 ur. št. 56.
Red trojnega zlatega Runa.
Glavni direkciji rudnika v Idriji.

Se počastim predložiti izkaz o približnih sprejemkih in izdatkih za tekoče leto 1812; svote znašajo:

Sprejemki:

1. Odbitek od Littera plačila od 5442 stotov živega srebra á 6 kr. od stota, ki se je pridelalo v letu 1811, znaša	fl. 544:52
2. Enake polovice dnevnega zaslužka gozdnih delavcev	„ 45:59
3. od onih, ki k rudniku ne pripadajo	„ 50—
4. približno od zvonjenja	„ 50—
5. za kapline in dohodki pri pogrebih	„ 30—

Skupno . . . . . fl. 720:11

Stalni redni stroški.

2 centa voščeni sveč, 1 funt po 1 fl. 20 kr. znaša	fl. 233:20
9 funtov rumenih sveč funt po 1 fl.	„ 9—
za bogoslovje	„ 1:30
za cerkveno pratiko	„ 1—
za sv. olja	„ 4—
cerkven. ključarjema	„ 14—
6 strežnikom	„ 1—
za 2 procesiji stroški	„ 9:05
12 funtov kadila	„ 24—
morebitni izdatki	„ 15—
skup	fl. 328:55

Stroški

za katere se drznem prositi potrjenja:

Paumanu pevcu, basistu	fl. 50—
pevkinji-sopran Merlak	„ 30—
Paühingerju pevcu, tenoristu	„ 20—
organistu Schöpfu	„ 20—

à Freund, Hauboiste . . .	fl. 20—
à Stoofinger, Hauboiste 2 . . .	„ 10—
à Ditrich, joneur de Violin . . .	„ 20—
à Millecker, joneur de la Basse aux deux Sonneurs de Cor- nes et aux sept joneurs de violin presque tent pavres garçon à chacun 10 fl. en tout	„ 90—
Pour Cordes, Copie, et nou- velles Musiques	„ 40—
Total des depenses	fl. 648·55
Balance.	
La Recette	fl. 720·11
La Depense	„ 648·55
Pactant il resterait	fl. 71·16

L'Administration se convaincra par le Tableau, que le revenu suffira pour accorder quelque soulagement aux Musiciens et que ce moyen seul contribuera à cultiver la talent de Musique, de trus temps renommé entre les Mineurs sans éte a sa charge. Mais en cas que l'Administration vendrait y ajouter quelque chose, nous nous trouverions dans le cas de former succesement un petit fond pour parer aux achats le linge on autres parements des Eglises, qui o'usent avec le temps.

Ildria le 24 fevrier 1812.

Le Curré
Rauber.

To je bilo odobreno v seji rudniških uradnikov dne 21. maja 1812. Ako pomislimo, da je bil 1 fl. takrat toliko veljaven, kakor danes 10 kron, vidimo, da so precej splendidno nagradili cerkveni kor. Lepo so skrbeli za naraščaj. Dečki so nekaj zaslužili, ko jih še niso mogli sprejeti v delo pri rudniku. Le škoda, da se je l. 1850 opustilo dajati po 6 kr. od pridelanega centa živega srebra. Krog leta 1850 je rudnik malo donašal in takrat so vzeli 6letni povprečni znesek okoli 1300 kron, katere sedaj daje letno rudnik za vse cerkvene potrebe. Ker je vse dražje, za cerkveni kor le malo ostane.

Za petje jim takrat ni bilo toliko, le sopran, tenor in bas je bil in za vsaki glas le po ena oseba, a godbenikov je bilo 13. Tako razmerje sem še našel leta 1897 pri nastopu svoje tukajšnje službe. Le en tenor in basist je bil na koru, vsak z letno nagrado po 20 gld. in 3 soprani in 3 alti, ki so vživali po 20 gld., 12 in 6 gld., a godcev še vedno 9.

Odkar nam je pri novih orglah g. Milavec spravil orkester v naše registre, nadomestujejo orgle godce, zato je pa cerkveni kor močan do 40 pevcev, in ob počitnicah za šolarske maše pritegnemo naraščaj, da nas je tudi do 60. Tako skrbimo, da Ildrija ne zaostane v cerkvenem petju, ko je pred leti tako slovela s svojo cerkveno glasbo.

Dol. Logatec. — Ker gotovo ni bilo že dalj časa v C. Gl. nobenega poročila od nas glede cerkvenega petja, naj mi bo dovoljeno malo prostorčka, da na kratko povem, kakšno je petje pri nas, odkar sem prevzel službo kot organist v Dol. Logatcu.

Freundu, oboistu	fl. 20—
Stoofingerju, oboistu 2	„ 10—
Ditrihu violinistu	„ 20—
Milekerju kontrabasistu	„ 20—
2 godcema za rog in 7 revnim dečkom violinistom, vsakemu po 10 fl.	„ 90—
za strune, prepise in nove muzikalije	„ 40—
skup	fl. 648·55

Bilanca

Sprejemki	fl. 720·11
Izdatki	„ 648·55
Preostane toraj	fl. 71·16

Direkcija se s tem izkazom prepriča, da dohodki zadostujejo podporo dajati glasbenikom in to sredstvo edino pripomore nadarjenost glasbenikov pospeševati. Ona je že dolgo znana pri rudarjih, ne da bi s tem jim bila v kako škodo. V slučaju, da bi še direkcija hotela še sama kaj prispevati k temu, bi se polagoma nabral mal zaklad, ki bi zado- stoval nabaviti si perila ali drugih cerkvenih oblek, katere čas tako hitro izrabi.

V Idriji, dne 24. februarja 1812.

župnik
baron Rauber.

Naš cerkveni zbor šteje 16 oseb in sicer: 4 soprane, 3 alte, 3 tenore in 6 basov. Ob večjih praznikih je zastopan tudi moški zbor. — Pevske vaje imamo redno dvakrat tedensko, po potrebi tudi večkrat. Lansko leto, ko sem nastopil tukajšnjo službo, smo imeli redno trikrat na teden vaje, zdaj nam to ni mogoče, ker druge dneve porabimo za godbo.

Ne bom našteval natančno, kaj in kako pojemo, ampak smelo se lahko trdi, da je petje še precej izborno in strogo v cerkvenem duhu. Glasbeni repertoar imamo precej bogat, za kar gre vsa čast preč. gosp. župniku Val. Remškarju, ki nam gredo rade volje v tem oziru na roko.

Preludiram iz zbirk: Kern, Blied, Volkmar, Ocvirk, Premrl, Güttler, Parzdirek.

Omenim naj še, da je cerkveni zbor obenem tudi član glasbenega odseka, kjer dostikrat nastopi na odru ali kjerkoli.

Toraj naj zadostuje za enkrat, ker upam, da se v prihodnje kaj večkrat srečamo.

Josip Zalar,
organist in pevovodja.

Oglasnik.

V. Hybášek: **Laško-slovensko-nemški glasbeni slovarček.** Cena 40 vin. Dobiva ozir. naroča se v kn. škof. zavodu v Št. Vidu nad Ljubljano. Slovarček ima žepno obliko in podaja na 24 straneh glavne izraze za tempo, predavanje, za moč tona in sploh vse izraze, ki jih nahajamo pri raznih skladbah. Knjižica je vsakemu glasbeniku potrebna in zato naj nihče ne zamudi jo pravočasno naročiti.

△ P. Roberto Rosso O. F. M.: **Messa „Veni de Libano“** in onore della Madonna di Lourdes per duo voci pari con accompagnamento d' Organo. Op. 41. Partitura L. 2-20, glasovi 0-70. — Založila tvrdka „Euterpe Alpina“ di Paolino Bonadia v Turinu. — Dober prijatelj, znanec skladateljev, nam je poslal to mašo v oceno; zato jo prinašamo v našem oglasniku. Zanimiva je, ker nas seznanja s cerkvenim slogom mnogih sedaj živečih laških skladateljev. Zložena je za dva moška glasova, tenor in bas z orglami. Tema „Veni de Libano“:

je pogosto uporabljen. Mnogo

mest je izpeljanih v lepi temati-

tiki, ne manjka tudi krepkih in

mogočnih unisono mest. Sploh se cela maša razvija živahno in melodijozno. Orgelski part je pisan precej samostojno, vobče v gladko tekočem, moderno prostem kontrapunktu in zahteva spretnega organista. Nekaj mest v orgelskem spremljanju se bo pač temu ali onemu zdelo nekoliko trdih, druga so zopet bolj po laški maniri zaokrožena, nikdar pa ne toliko, da bi postala za cerkev nedostojna. Po mojem mnenju bi tale maša dobro naštudirana napravila precej velik učinek in užitek. Pevovodjem, ki razpolagajo z izvežbanimi pevci, jo priporočam.

S. P.

Skladbe za Veliko noč.

A. Pesmi.

Ant. Foerster: *Cecilija*. I. del. Ima več lepih velikonočnih pesmi za mešani zbor.

„ *Cantica sacra* I. II. III del. V vseh treh delih se nahajajo tudi velikonočne pesmi za moški zbor.

Fr. Gerbič: *Napevi velikonočnih pesmi* za mešani zbor.

P. Ang. Hribar: *Postni in velikonočni napevi* za mešani zbor.

- Ign. Hladnik: Deset velikonočnih pesmi za mešani zbor.
 I. Laharnar: Velikonočne pesmi za mešani zbor.
 I. Ocvirk: Šest velikonočnih pesmi za mešani zbor.
 A. Grum: Aleluja. 10 velikonočnih pesmi in Regina coeli za mešani zbor.
 Dr. Fr. Kimovec: Rihar renatus. Obsega med drugimi napevi tudi dva Riharjeva velikonočna.
 Dr. A. Faist: Deset cerkvenih pesmi za mešani zbor. V zbirki se nahajajo tri lepe velikonočne.
 Ant. Grum: Cerkevna pesmarica za Marijino družbo. V tej so tri velikonočne pesmi za ženski ali moški zbor.
 * * * : Priloge „Cerkvenega Glasbenika“. Glej kazalo prilog od l. 1878.—1910., ki je izšlo kot dodatna priloga 8. in 9. „C. Gl.“ 1911.

B. Regina coeli.

- Ant. Foerster: Regina coeli za mešani zbor. „C. Gl.“ 1879. II.
 I. Laharnar: „ „ „ „ „ „C. Gl.“ 1886. IV.
 I. Carli: „ „ „ „ „ „C. Gl.“ 1904. III.
 V. Vodopivec: „ „ „ „ „ „C. Gl.“ 1905. IV.
 P. Hug. Sattner: „ „ „ „ „ „C. Gl.“ 1911. IV.
 Fr. Walczynski: „ „ „ „ „ „C. Gl.“ 1903. I.
 Ign. Hladnik: „ „ „ „ „ Op. 49.
 D. Fajgelj: „ „ za moški zbor. „C. Gl.“ 1903. III.

C. Vidi aquam.

- R. Burgarell: Vidi aquam za mešani zbor. „C. Gl.“ 1882. IV.
 Ant. Foerster: „ „ „ „ „ „C. Gl.“ 1884. VIII.
 Jos. Miglič: „ „ „ „ „ „C. Gl.“ 1897. I.
 P. Ang. Hribar: „ „ „ „ „ „C. Gl.“ 1898. XII.
 Stan. Premrl: „ „ „ „ „ „C. Gl.“ 1900. XI. XII.
 C. Ett: „ „ „ „ „ „C. Gl.“ 1881. IV.
 Fr. Witt: „ „ „ „ „ „C. Gl.“ 1880. IV.
 Dan. Fajgelj: Vidi aquam za moški zbor. „C. Gl.“ 1886. III.
 Ign. Hladnik: „ „ „ „ „ „C. Gl.“ 1891. IV.
 Fr. Kimovec: „ „ za mešani zbor. „C. Gl.“.
 Al. Mihelčič: „ „ „ „ zbor.
 Ant. Grum: „ „ „ „ „
 * * * : Razne harmonizacije koralne melodije. (Foerster, Kimovec, etc.).

Skladbe za majnik.

A. Slovenske Marijine pesmi.

- Ant. Foerster: Cecilija. II. del,
 „ 12 Marijinih pesmi za mešani zbor.

- Ant. Foerster: Šest Marijinih pesmi za tri ženske ali moške glasove.
- P. Hug, Sattner: Marijine pesmi za mešani zbor in deloma za orgle.
- " Šmarnice. Dvanajst Marijinih pesmi za mešani zbor in deloma za orgle.
- P. Ang. Hribar: Venec Mariji, brez madeža spočeti. Zbirka 24 Marijinih pesmi raznih skladateljev za mešani zbor.
- Hribar-Sattner: Slava Bogu. II. zvezek. Marijine pesmi za mešani zbor.
- Hribar-Premrl: Slava Brezmadežni. Zbirka Marijinih pesmi raznih skladateljev deloma za mešani, deloma za moški ali ženski zbor.
- P. Ang. Hribar: Venček Mariji. Napevi za Marijino družbo.
- Ign. Hladnik: 20 Marijinih pesmi za mešani zbor.
- " 17 Marijinih pesmi za mešani zbor, samospeve in orgle.
- " Češčena kraljica! 15 Marijinih pesmi za mešani zbor, samospeve in orgle.
- " 19 Marijinih pesmi za samospeve, mešani zbor in orgle.
- J. Pogačnik: 4 Marijine pesmi za mešani zbor.
- " 12 Marijinih pesmi za mešani zbor.
- " Štiri himne kraljici sv. rožnega venca za mešani zbor.
- I. Laharnar: Šmarnične pesmi za mešani zbor.
- Fr. Kimovec: Šmarnice. Marijine pesmi za mešani zbor.
- Stan. Premrl: 12 Marijinih pesmi za mešani zbor.
- Dan. Fajgelj: Ave Regina coelorum. 16 šmarničnih pesmi za moški zbor.
- Fr. Miglič: Lurška Mati božja. 9 Marijinih pesmi za mešani zbor.
- J. Pišlar: 5 Marijinih pesmi za samospjev, mešani zbor in orgle.
- Ant. Grum: 5 Marijinih pesmi za mešani zbor.
- Fr. Kimovec: Češčena bodi kraljica. (Harm. koral).
- " Maša v čast prebl. devici Mariji za tri ženske glasove z orglami.
- Ign. Hladnik: Maša v čast Materi božji za mešani zbor.
- Fr. Gerbič: Slava nebeški kraljici. 20 Marijinih pesmi za mešani zbor.
- Jos. Sicherl: 25 Marijinih pesmi. (Riharjevi in drugi napevi) za mešani in moški zbor.
- Ant. Foerster: Cantica sacra. I. II. III. del. V teh pesmaricah se nahajajo tudi Marijine pesmi za moški zbor.
- Fr. S. Spindler: Ljudska pesmarica.
- Ant. Faist: Marijine pesmi za mešani zbor op. 18.
- * * * : Priloge „C. Gl.“ (Glej prej omenjeno kazalo!)
- B. Skladbe z latinskim tekstom.
- Ant. Foerster: Dva moteta za Marijine praznike. I. Ave Maria za mezzosopran in orgle ali mešani zbor. II. Ofertorij „Beata es“ za en glas in orgle op. 38.

- Ant. Foerster: 3 Ave Maria za en, dva in tri glase z orglami op. 86.
 „ Ave Maria za štiri enake glase ali sedmeroglasni mešani zbor op. 107.
- Ant. Nedved: 3 Ave Maria za en glas z orglami ali harmonijem.
 L. Belar: Ave Maria za štiri enake glase.
- Ign. Hladnik: Čvetero antifon v slavo Mariji in en Ave Maria za mešani zbor.
- Stan. Premrl: 3 Ave Maria za mešani zbor.

Razne reči.

△ Meseca februarja sta umrli dva visoka cerkvena dostojanstvenika: Solnograški knezonadškof dr. Jan. K. Katschthaler in breslavški knezoškof dr. Jurij Kopp. Obadva sta si z neumornim delom pridobila velikih zaslug za cerkev in domovino. Umrlega solnograškega knezoškofa Katschthalerja se na tem mestu spominjamo še posebej kot vnetega pospeševalca prave cerkvene glasbe. Obema velezaslužnima cerkvenima knezoma svetila večna luč!

△ 3. aprila se je vršil v mariborski stolnici cerkveni koncert. Izvajal se je Jos. Haydnov oratorij „Zadnje besede Zveličarjeve na križu“ za solo, zbor in orkester. Koncert je vodil stolni kapelnik g. Jos. Trafenik.

△ Znani in splošno priljubljeni skladatelj msgr. Ignacij Mitterer, stolni kapelnik v Briksenu, že dalj časa boleha. Nadomestuje ga subregens č. g. R. Kralinger.

△ Od 2.—8. junija t. l. se bo vršil v Parizu V. kongres mednarodne glasbene družbe, pri katerem bodo tudi zastopniki cerkvene glasbe — kakor do sedaj sploh — imeli posebno sekcijo.

Splošnoglasbene vesti.

P. Hugolin Sattnerjevo najnovejše koncertno delo za soli zbor in orkester, kantata „Oljki“, se bo izvajala v koncertih „Glasbene Matice“ v Ljubljani dne 22. in 23. aprila zvečer in v nedeljo 26. aprila popoldne. Za soliste se je posrečilo dobiti izvrstne moči, med njimi gospo Fanetto Hermsdorf, roj. Bilina (dramatičen sopran) iz Karlsruhe in baritonista g. Ivana Levarja, koncertnega pevca iz Aachena. Vstopnice za koncerte se dobivajo v trafiki gdč. Dolenčeve v Prešernovi ulici po: 6, 5, 4, 3 in 2 K; stojišča po 1 K 40 vin.

Listnica uredništva in upravnštva.

G. F. K. v M. — Vaše evharistične pesmi ne moremo več sprejeti v zbirko, ker je prepozno; zbirka se namreč že tiska. Sporočamo Vam pa, da je Vaša skladba precej dobra in jo bomo o priliki objavili v prilogah „Cerkvenega Glasbenika“. — G. A. M. v Č. — Vse letnike „Cerkvenega Glasbenika“ imate plačane.

Današnjemu listu je pridejana 3. in 4. štev. prilog.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl**.
 Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadružna tiskarna v Ljubljani.